מכתב כללי מכ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה, וא"ו תשרי, ה'תש"נ
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם

אחיות 1234567

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

אוצר החכמה

פותחין בברכה, ברכת חתימה וגמר חתימה טובה.

מאחר שאנו נמצאים כבר לאחר ראש־השנה, נכנסנו לשנה החדשה,

— והרי אם בכל הזמנים, צריך כל אדם, ככל שיהא משביע רצון מצבו בידע ובהתנהגות בפועל, תמיד לשאוף לנצל את הזמן כדי ללמוד עוד יותר ועל־ידי כך גם להוסיף בהנהגתו (מחשבה, דיבור, מעשה) — ודאי שכך הדבר כשנכנסים לשנה חדשה, המביאה אתה תזכורת, שצריכה להתחיל דרגה חדשה ונעלית יותר של שלימות בחיי יום יום,

— הרי עתה הזמן המתאים לעמוד על עוד נקודה מיוחדת, שבה שונה ומתייחדת השנה הנוכחית משנים אחרות, נוסף על המשמעות המיוחדת של „ראש־השנה שחל להיות בשבת", כפי שהוסבר בפירוט במכתבים הקודמים.

* * *

כבר הודגשה פעמים רבות ההוראה של התורה שיש לנצל כל אמצעי אפשרי להביא לתוספת באהבת השם וביראת השם, אפילו כשהדבר קשור בפירוש שאין לו מקור מפורש בספרים.

וא"ו תשרי: יום הסתלקות של אמי מורתי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, נסתלקה שבת תשובה בעת עלות המנחה שנת תשכ"ה. ולהעיר שהשנה מלאו עשרים וחמש שנים מיום ההסתלקות. — במעלת מספר עשרים וחמש, כ"ה (ושייכותו לר"ה) — ראה: לקו"ת נצבים מז, ב־ג. ספר הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך כה (ע' לב ואילך). לקוטי לוי"צ לזהר (ח"א ע' סד. ח"ב ע' נג. שם ע' שע. תה). ובכ"מ.

פותחין בברכה: ע"פ פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשד"מ הערה ד"ה זה (לקו"ש חכ"ד ע' 641).

שנה חדשה . . דרגה חדשה ונעלית יותר: ובפרט ע"פ המבואר באגה"ק סי"ד, אשר „בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . אור חדש ומחודש . . שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה".

ראש־השנה שחל להיות בשבת: ל' המשנה — ר"ה רפ"ד.

לנצל כל אמצעי אפשרי . . אפילו . . בפירוש כו': ולהעיר ממ"ש כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (קונטרס עץ החיים בסופו. אגרות־קודש שלו ח"ב ע' תשכ): שמעתי מכ"ק אאמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ, אשר עניני עבודה שיכולים לקשר בדברי התניא, עם היות שאין זה הכוונה האמיתית בהדברים האלו, מותר לדבר ולהרחיב בהם הדבור.

ובמיוחד משום שאהבת השם ויראת השם הם השורש של כל תרי"ג המצוות, שבכלל זה גם המצוות דרבנן ומנהגי ישראל, כל ההתנהגות של יהודי.

בקשר לכך נעמוד כאן על הרמז של שנה זו, ה'תש"נ: השנה תהא שנת נסים — להפיק מכך הוראה העשויה לשימוש בכל השנה, ובמיוחד לאחר שראשי־תיבות אלה מתפרסמים יותר מזמן לזמן ומתפשטים בתפוצות ישראל.

* * *

„נס" ו„טבע" שניהם הם הנהגות אלוקיות, שכן גם ה„טבע" בא מן הקב"ה, שהוא, יתברך, ברא וקבע את חוקי הטבע, שבאמצעותם מנהיג הוא את העולם. החידוש של „נס" לגבי „טבע" מתבטא בכך, ש„הנהגה נסית" היא הנהגה בלתי־רגילה של הקב"ה. משמעותו של „נס" הוא דבר גבוהה ומרומם, „נס לשון הרמה". ההנהגה הנסית מביאה רוממות בבריאה, היא מגביהה את העולם ממגבלותיו הטבעיות.

כך גם בענין עבודתו של כל יהודי, שבה צריכות „להשתקף" שתי ההנהגות, „הנהגה טבעית" ו„הנהגה נסית".

גם „הנהגה טבעית" של יהודי מבטאת התנהגות שהיא באופן מוחלט כפי הוראות התורה, אך כיוון שהיא התנהגות רגילה של יהודי הרי היא מוגבלת לפי המגבלות של כוחות האדם.

— הקב"ה מעניק ליהודי כוח לעבוד אותו באופן של „הנהגה נסית" — שבה הוא מתרומם למעלה ממגבלותיו. לא זו בלבד שהוא נעשה טוב יותר במקצת, או אפילו טוב יותר בהרבה, בהתאם לציווי „מעלין בקודש" (שבכל דבר של קדושה יש

אהבת השם ויראת השם . . שורש . . תרי"ג המצוות: תניא פ"ד (ח, א). וראה „פירוש" לרמב"ם הל' יסודי התורה רפ"ב.

תרי"ג מצוות, שבכלל זה גם המצוות דרבנן: ראה הקדמה ל„מנין המצות על סדר הלכות הרמב"ם".

מתפרסמים ומתפשטים בתפוצות ישראל: להעיר מרמב"ם (הל' ממרים פ"א ה"א־ב. שם פ"ב ה"ב ואילך), שמנהגות ש(הנהיגו ב"ד הגדול ו)פשטו בכל ישראל יש עשה ול"ת בקיומם.

„נס" ו„טבע" שניהם הם הנהגות אלוקיות: ראה עקידה פ' בא שער לח. הובא ונתבאר באוה"ת בראשית יח, ב ואילך. רד"ה החודש תרנ"ד. תרס"ו. תרע"ח (דפ' החודש). ועוד. וראה לקו"ש חי"ז ע' 150 ואילך. מכתב ער"ח ניסן וי"א ניסן ה'תשל"ח (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים — קה"ת תשמ"ז — ע' תרפד ואילך). ובכ"מ.

„נס" הוא דבר גבוהה ומרומם: ראה פרש"י עה"פ חוקת כא, ח: ולפי שהוא גבוה . . קוראו נס.

נס לשון הרמה: פרש"י עה"פ יתרו כ, יז (וראה גם פרש"י חוקת שם). וראה סידור (עם דא"ח) מד, סע"ב. פירוש המלות לאדהאמ"צ פקל"ט. אוה"ת בשלח ע' תרסה. ובכ"מ. וראה ד"ה זה היום עשה ה' גו', י"ב תמוז ה'תשל"ח ס"ג ואילך (נדפס בקונטרס י"ב־י"ג תמוז תשמ"ט).

הקב"ה מעניק ליהודי כוח: שהרי אינו מבקש אלא לפי כחן — במדב"ר פי"ב, ג. תנחומא נשא יא.

מעלין בקודש: ברכות כח, א. וש"נ. זח"ג קסב, ריש ע"ב. וראה לקו"ש חי"ג ע' 250 הערה ד"ה להעלות.

תמיד ללכת מעלה מעלה) — על ידי תוספת קביעות בשיעורי תורה, קבלה של הידור מצוה חדש, וכיוצא בזה — אלא שהוא נעשה מרומם ונעלה לגמרי.

* * *

וזה גם הרמז המיוחד, השליחות, של שנה זו — „תהא שנת נסים":

בבואנו משנת „תשמ"ט" — „תשמט ידיך" — ודאי הדבר שאצל כל יהודי נמחקו כל הדברים הבלתי רצויים העלולים להידבק ליהודי עד שכל מהותו והתנהגותו הם חיי תורה.

„כל ישראל בחזקת כשרות" — ודאי ניצל כל יהודי את חודש אלול, חודש החשבון של שנת „תשמט ידיך", לתקן את כל מעשיו בשנה החולפת, ולהשלים אותם עד להשלמה מלשון „שלימות", להביאם לשלימות המלאה ביותר.

ובודאי זכה למלוא המחילה הסליחה והכפרה ולכתיבה וחתימה טובה בכל הפרטים.

באה בנוסף לכך ההוראה, וסדר־עבודה חדש לשנה החדשה — תהא שנת נסים — שעתה נדרש כל יהודי, אנשים ונשים וטף, לעבוד עם עצמו שיהא מרומם ונעלה לגמרי, עד שהנהגתו בשנה זו תהא בבחינת „נס" לגבי הנהגתו בשנה שעברה.

ו„הנהגה נסית" זו — עבודת ה' של היהודי (על־ידי תורה ותפילה ומצוות) בלי מגבלות — צריכה להיות בכל הענינים: הן במצוות שהן בין אדם למקום, והן

„תשמ"ט" — „תשמט ידיך": ע"פ ל' הכתוב (ראה טו, ג) „ואשר יהי' לך את אחיך תשמט ידיך", כמשנ"ת כמ"פ הרמז בזה, שהקב"ה („אחיך") משמט כל החובות דבנ"י (ראה גם פיוט „אנא עוררה" בסליחות דערב ראש השנה) — ראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 610 הערה 103. מכתב עש"ק ואי"ו תשרי ומכתב ר"ח ניסן ה'תשמ"ט הערה ד"ה תשמ"ט. ובכ"מ.

דברים הבלתי רצויים העלולים להידבק ליהודי: כי נפש האלקית „גם בשעת החטא היתה באמנה אתו" (תניא ספכ"ד).

כל ישראל בחזקת כשרות: רמב"ם הל' קידוש החודש פ"ב ה"ב. וראה גם הל' יסודי התורה ספ"ז.

חודש אלול, חודש החשבון: סה"מ אידיש ע' 75. 78. 129. ובכ"מ. וראה ד"ה שובה ישראל ה'תשמ"א (נדפס בקונטרס שבת תשובה־ו' תשרי תשמ"ט) ס"ז, ובהנסמן שם הע' 65.

שלימות: ראה במקומות שהובאו באוה"ת לך ד"ה ומלכי צדק (עו, ב ואילך). לקו"ת פ' ראה ל, ג. וש"נ.

בודאי זוכה כו': ראה טור או"ח הל' ר"ה סמקפ"א, מירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. וראה אגה"ת רפי"א (ק, ע"א): האמונה והבטחון להיות נכון לבו בטוח בה' כו'.

כתיבה וחתימה טובה: להעיר מר"ה טז, ב: ברי"ה . . צדיקים גמורים (ועמך כולם צדיקים — ישעי' ס, כא) נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים. וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' רי: שאם שבפרט הכתיבה היא ברי"ה והחתימה ביוהכ"פ כו' אך בכלל הן הכתיבה והן החתימה נעשית ברי"ה כו'. וראה הערות למכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו בסופו. וש"נ.

תורה ותפלה ומצוות: שלשה דברים שעליהם העולם עומד (אבות פ"א מ"ב): תורה, עבודה (תפלה — רבינו יונה לאבות שם), וגמ"ח (מצוות — דצדקה נקראת בשם מצוה (סתם) — תניא פל"ז (מח, ב), וכן כל המצוות נקראות בשם צדקה — תו"א מקץ לח, ג. סה"מ מלוקט ח"א ע' רח, ובהנסמן שם הערה 33).

במצוות שהן (גם) בין אדם לחברו, החל מ„ואהבת לרעך כמוך", והן במצוות הקשורות עם לא־יהודים וישוב העולם בכלל.

* * *

כפי שידוע הנהגתו של הקב"ה היא באופן של „מדה כנגד מדה". מכך מובן שכאשר הנהגתו של יהודי היא „הנהגה נסית" מעורר הדבר הנהגה נסית אלוקית, הן כלפיו כפרט, הן כלפיו כחלק מכלל ישראל, וגם כלפי העולם כולו, הוא „ממשיך" (מביא) את הברכות האלוקיות — גם ללא הגבלות.

ויהי רצון, שעל ידי כך שכל אחד יעשה החלטות איתנות בכל המוזכר לעיל, יקבל הקב"ה את החלטותיו מיד כאילו בוצעו בפועל, ובמיוחד מאחר ואנו נמצאים כבר מספר ימים בשנה החדשה, ודאי הוחל בביצוע ועשיה בפועל ממש —

ויקויימו בפשטות ראשי התיבות של השנה הזאת, ש„ת הא שנת נסים", שודאי תהיה — וכבר החלה בפועל — שנה של נסים, כאשר כל יהודי זוכה לראות במוחש את ההנהגה הנסית של הקב"ה, עד לנסי נסים,

ועד לנס העיקרי — נס הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, שאז יהיו הנסים גדולים אפילו מן הנסים שהיו ביציאת מצרים, וכפירוש רז"ל על הפסוק: „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שביחס ל„ימי צאתך מארץ מצרים" יהיו נפלאות.

(גם) בין אדם לחברו: שגם הן ציווי המקום הן, ויתירה מזו (עיקר) קיומם צ"ל מפני שהן ציוויי המקום, ויתירה מזו — גם ב"נ המקיים אותן צ"ל מפני שכך צוה המקום ע"י משה (רמב"ם הל' מלכים ספ"ח).

ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח. שהוא „כלל גדול בתורה" — תו"כ (הובא בפרש"י) עה"פ. ויתירה מזו: זו היא כל התורה כולה — שבת לא, א. וראה תניא פ' לב. וראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל.

מצוות הקשורות עם לא־יהודים וישוב העולם בכלל: ראה לקו"ש ח"ה ע' 158 ואילך. שם ע' 404 ואילך. חכ"ו ע' 132 ואילך.

„מדה כנגד מדה": פס"ז עה"פ שמות ג, ו. וראה סוטה ח, ב. ט, ב. ומדה טובה מרובה — פס"ז שם. סוטה יא, א. וראה תוד"ה מרים — שם, מתוספתא שם רפ"ד.

ולהעיר מתורת הבעש"ט עה"פ (תהלים קכא, ה) ה' צלך, דכמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כך הבורא ב"ה כביכול עושה מה שהאדם עושה — כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סי' ס. וראה ג"כ או"ת להה"מ (הוצאת קה"ת) פ, ג (בהוצאת קה"ת ה'תש"מ ואילך — סי' רסד). הוספות סי' יט. ועיין ג"כ בהנעתק בס' בעש"ט עה"ת ח"ב פ' קדושים אות כא ואילך, ובהערה שם.

יקבל . . החלטותיו מיד כאילו בוצעו בפועל: ראה שו"ע או"ח סתקע"א ס"ג. וראה תענית ח, ב.

נסי נסים: וכמרומז בהר"ת כפי שנתפשט בדיבור בפועל „תהא שנת נסים" לשון רבים. ובמכ"ש מדרשת חז"ל (ברכות נז, ע"א): הרואה (בחלום) חנינא . . נסי נסים נעשו לו. ובפרש"י שם: חנינא, נוני"ן הרבה נסים רבים.

וכפירוש רז"ל . . כימי צאתך . . נפלאות: מיכה ז, טו. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ ס"ק ז־ח (ע' תפז), מזח"א בהשמטות סכ"ה (רסא, ב). פע"ח שער חג המצות פ"ו (בד"ה מהר"י ז"ל). וראה ד"ה כימי צאתך מארץ מצרים דאחש"פ ה'תשל"ט (נדפס בקונטרס אחש"פ תשמ"ט). ד"ה זה די"א ניסן ה'תשמ"ב (סה"מ מלוקט ח"ב ע' לז).

והקב"ה ממלא את התפילה הלבבית של כל יהודי ושל כל היהודים: „תבוא לפניך תפלתי הטה אזנך לרנתי"— ומביא את הגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

בכבוד ובברכת חתימה וגמר חתימה טובה

מנחם שניאורסאהן

תבוא . . לרנתי: **תהלים פח, ג.**

מכתב כללי לראש השנה

(תרגום חפשי מאידיש)

אחיית 1234567

ב"ה, יום ב' פ' נצבים-וילך,
ח"י אלול, ה'תשמ"ט
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

אוצר החכמה **בעמדנו ביום-הסגולה של חודש-הסגולה** — ח"י אלול,

יום ההולדת של שני המאורות הגדולים, **גדולי ישראל בדורותיהם ובדורות הבאים — בעל-שם-טוב, מייסד תורת החסידות הכללית (בשנת נח"ת), ואדמו"ר הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, בעל התניא והשולחן-ערוך (בשנת קה"ת).**

ובמיוחד כאשר שנים-עשר הימים האחרונים של החודש, החל מיום ח"י אלול,

---

יום ב' פ' נצבים-וילך: להעיר מהשיעור-חומש דיום זה (נצבים ל, ו): „(ומל ה' אלקיך) את לבבך ואת לבב (זרעך)" — ר"ת אלול (בעה"ט עה"פ. וראה בהנסמן במכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו הערה ד"ה זה) — ענין התשובה. ומרומז בזה גם ענין התפלה — אגה"ק ס"ד.

אלול: הראשי-תיבות בתיבה זו — ראה לקו"ש ח"ט ע' 297 ואילך. חכ"ד ע' 177. שם ע' 14-313. קונטרס שיחת ש"פ ראה ה'תשמ"ו ס"א-ד. וש"נ.

ביום-הסגולה: ראה שיחת ח"י אלול ה'תש"ג (ספר השיחות ה'תש"ג ע' 140 ואילך) שאמרו אז „גוט יו"ט". וראה בהנסמן במכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו הערה ד"ה זה.

חודש-הסגולה: שבו הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים — לקו"ת פ' ראה ד"ה אני לדודי הא' ס"א (לב, א-ב). ד"ה זה הב' ס"א (לג, א). שם ד"ה ושמתי כדכד הא' ס"א (כד, ד). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תכב ואילך, ובהנסמן שם בהערה ד"ה הנזכר בספרי הקבלה.

ח"י אלול, יום ההולדת: בענין יום הולדת של צדיקים — ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 86 שוה"ג להערה 1. וש"נ. וראה ג"כ בענייננו (ח"י אלול): ספר השיחות ה'תש"ג ע' 89 ואילך. שם ע' 186. נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"ד ע' 178 ואילך. וראה גם שיחת אחש"פ ה'תשמ"ח ע"ד ההנהגה ביום הולדת, ובהערות שם (ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 398 ואילך).

יום ההולדת של שני המאורות הגדולים: ספר השיחות ה'תש"ג ע' 141 ואילך. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 178 ואילך, ובהנסמן שם. ולהעיר, שיום הולדת הבעש"ט הי' ביום ב' פ' נצבים-וילך (ספר השיחות שם), כבקביעות שנה זו.

בשנת נח"ת: ראה לקו"ד כרך א לא, א ואילך. ספר השיחות ה'תש"ג ע' 146. שם ע' 188.

בעל התניא והשולחן-ערוך: ראה לקו"ש ח"ו ע' 36 ואילך, ובהערה 14 שם.

בשנת קה"ת: ראה ספר השיחות ה'תש"ג ע' 188.

שנים-עשר הימים האחרונים של החודש: שחשבון הצדק בכל יום מי"ב ימים אלה בפרט הוא כנגד חודש אחד מי"ב חדשי השנה, יום לחודש יום לחודש — ספר השיחות ה'תש"ג ע' 177. שם ע' 179.

החל מיום ח"י אלול: ראה שיחת ח"י אלול ה'תש"ה (לקו"ד כרך ג ע' 946. ספר השיחות ה'תש"ה ע' 122): א) ח"י אלול איז דער טאג וואס האט געבראנגט א לעבן אין אלול. ב) ח"י אלול גיט א חיות אין דער עבודה פון אני לדודי ודודי לי. — נת' בלקו"ש ח"ט ע' 250 ואילך. לקו"ש ח"י אלול ה'תשד"מ.

אוצר החכמה

הם ימי ההכנה הקרובים ביותר לראש־השנה ולכל השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

הרי ודאי עתה הזמן המתאים להתבונן בנקודות היסודיות הקשורות בהכנה האמורה. וכמובן — באופן שהדבר ישפיע על כל התחומים של חיי האדם, במחשבה ודיבור ומעשה, בהתאם לתכלית בריאתו (שהרי בריאת אדם הראשון היתה בראש־השנה הראשון) וחייו, עבודת השם בכל שלושת הקווים: תורה, עבודה וגמילות־חסדים.

* * *

אחת הנקודות היסודיות המייחדות את השנה הבאה היא העובדה שהיום הראשון של השנה, ראש־השנה, חל בשבת.

כפי שצויין פעמים רבות אין ראש־השנה מהווה רק את תחילת השנה, כי אם גם את ה„ראש" של השנה. כשם שהראש מנהיג את כל הגוף, כך צריכות ההחלטות הטובות של ראש־השנה „להנהיג" את כל ימי השנה.

לכן רבת משמעות במיוחד היא העובדה שה„ראש" של השנה הבאה הוא „שבתי". ודאי איפוא הדבר שההכנה לשנה החדשה קשורה במשמעות המיוחדת ובנקודות האופייניות של השנה החדשה, שבהן שונה שנה חדשה זו משנים אחרות.

* * *

יום השבת מכיל בקרבו שתי נקודות מנוגדות:

תוכנה של השבת הוא — קדושה, „שבת־קודש", כפי שאומר הכתוב: „ושמרתם את השבת כי קודש היא", זה יום קדוש החדור בקדושה.

במחשבה ודיבור ומעשה: ולהעיר מלקו"ת ר"פ פינחס: כל המצוות צריך האדם לקיים במחשבה דיבור ומעשה.

תכלית בריאתו . . עבודת השם: דאני נבראתי לשמש את קוני — משנה ובריית סוף מסכת קידושין.

שלשת הקווים: תורה, עבודה וגמילות־חסדים: שלושת העמודים שעליהם העולם עומד — אבות פ"א מ"ב. וראה מכתב ח"י אלול ה'תשמ"ח הערה ד"ה שלשה דברים.

ראש־השנה, חל בשבת: ובלשון המשנה (ר"ה רפ"ד) יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת. וראה דרושי יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת — לקו"ת דרושים לר"ה נו, א ואילך. המשך תרס"ו ותש"ג בתחילתם. ד"ה זה דליל ערב ר"ה ה'תשמ"ג (סה"מ מלוקט ח"א ע' תכא ואילך). ועוד.

ראש־השנה . . ה„ראש" של השנה: ראה לקו"ת תבוא מא, ג. נצבים מז, א־ב. דרושים לר"ה נח, א־ב. עטרת ראש שער ר"ה בתחילתו. אוה"ת דרושים לר"ה כרך ה ע' ב'עז ואילך. ובכ"מ.

שבת הוא — קדושה: ראה סידור (עם דא"ח) ריד, א: כידוע בכתבי האריז"ל ע"פ ושמרתם את השבת כי קודש הוא כו' שהוא בחי' מוחין דאבא. וראה לקו"ת צו יב, סע"א. ברכה צד, ד. המשך וככה תרל"ז פ"ה. פכ"ה ואילך.

הכתוב: תשא לא, יד.

קדושה מורה על התעלות באופן של רוממות בהבדלה „קדושה — לשון הבדלה", ובמיוחד קדושת השבת, שהיא דרגה נעלית מאוד בקדושה, למעלה מן הבריאה.

לפיכך מתבטאת קדושת השבת, בראש ובראשונה, בכך שהיהודי מנתק את עצמו מעניני העולם על־ידי אי־עשיית עבודות העולם והחול, „לא תעשה כל מלאכה", התרחקות גם מ„עובדין דחול", חולין בדיבור או אפילו במחשבה, ומילוי הזמן של השבת (הפנוי ממעשה, דיבור ומחשבה של חול) בהוספה בעבודת השם, הוספה במעשי־שבת, בשיעורי תורה, והוספה בעבודה שבלב ומחשבה, תפילה בכוונה, ובהכנה לתפילה.

למרות זאת אנו רואים כי קדושת השבת איננה מוגבלת לרוחניותו של היהודי, כי אם חודרת גם לגשמיות שלו, עד שהיא הופכת פעילות של חיי יום־יום, כאכילה ושתי' ושינה וכיוצא באלה, למצווה, מצוות עונג שבת, ובלשון הכתוב: „וקראת לשבת עונג", שמשמעותו היא כי השבת (קדושת שבת) משפיעה גם על הדברים הגשמיים שמהם יש עונג לגוף, לרומם אותם לשבת, קדושת שבת.

* * *

כשם שיש שבת בזמן כך יש „שבת", באדם (ובעולם בכלל), שהם היהודים בני עם ישראל, כפי שהתורה אומרת ומשווה: „המבדיל בין קודש לחול כו' בין ישראל לעמים". כשם שהשבת מובדלת מן החול, כך בני ישראל הם „גוי קדוש", „קדוש

קדושה — לשון הבדלה: ראה תו"כ ופרש"י ר"פ קדושים. פרש"י משפטים כב, ל. קדושים כ, ז. ועוד. תניא פמ"ו (סו, א). אגה"ת פ"י (צט, סע"א). ועוד.

אי עשיית עבודות העולם והחול: ראה שבת קיג, סע"א ואילך. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח הל' שבת סי' שו־שז.

לא תעשה כל מלאכה: יתרו כ, י. ואתחנן ה, יד.

בדיבור או אפילו במחשבה: ירושלמי שבת פט"ו ה"ג. פסיקתא רבתי פכ"ג, ג. וראה בארוכה לקו"ש חי"א ע' 80 ואילך.

מילוי הזמן של השבת . . בהוספה . . בשיעורי־תורה . . תפילה: ראה ירושלמי שם. יל"ש ר"פ ויקהל. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח הל' שבת סר"צ ס"ב (ס"ג). ובתניא (קו"א) בסופו: פנימיות השבת היא הכוונה בתפלת השבת ובת"ת לדבקה בה' אחד כו'.

שבת . . תורה: ראה זח"ג צה, א: והאי יומא [שבת] קשורא הוא דאורייתא. נתבאר בתורת לוי"צ למס' תענית (ע' ג).

עבודה שבלב . . תפילה: תענית ב, א. רמב"ם הל' תפלה בתחלתו. רבינו יונה לאבות פ"א מ"ב.

בהכנה לתפילה: ראה בארוכה קונטרס התפלה פי"א.

כאכילה ושתי' ושינה . . מצוות עונג שבת: ראה שו"ע אדה"ז או"ח הל' שבת ר"ס רמב. וש"נ. וראה הנסמן להלן בהערה ד"ה שבת.

שינה . . מצוות עונג שבת: ראה לקו"ש חי"ב ע' 254, ובהערות שם.

ובלשון הכתוב: ישעי' נח, יג. וראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"א. שו"ע אדה"ז שם. וש"נ. וראה מכתב עש"ק ר"ח ניסן שבהערה דלהלן הערה ד"ה פון שבת דוקא.

שבת . . משפיעה גם על הדברים הגשמיים . . לרומם אותם: ראה בארוכה מכתב ערב ח"י אלול ה'תשמ"ג (לקו"ש חכ"ד ע' 622 ואילך), ובהערות שם. מכתב עש"ק ר"ח ניסן ה'תשמ"ה (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים — קה"ת תשמ"ז — ע' תשסב ואילך), ובהערות שם.

המבדיל . . לעמים: נוסח הבדלה.

גוי קדוש: יתרו יט, ו.

אתה לה' אלקיך", שונים ומובדלים מכל העמים באופן של הבדלה ורוממות („ורוממתנו").

בין בני ישראל עצמם נקראים תלמידי חכמים במיוחד בשם „שבת", משום שעיקר עיסוקם של תלמידי חכמים הוא תלמוד־תורה, עד לאופן של „תורתו אומנתו", ולכן הם בכל יום ויום בדרגת „שבת", מובדלים ומרוממים מחולין ומענייני העולם.

בזוהר הקדוש נאמר במיוחד על רבי שמעון בר יוחאי שהוא בדרגת „שבת לה' קודש", ובאופן כללי נכללים בכך נשיאי ישראל שבכל דור ודור — עד לנשיאי ישראל שבדורות האחרונים, ובהם בעלי יום ההולדת של היום הזה, ח"י אלול, הבעש"ט ואדמו"ר הזקן, ועד לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר —

שהם „שבת שבשבת", שהקדושה האלוקית מאירה בהם באופן של הבדלה, רוממות והתנשאות („נשיא" מלשון התנשאות).

ומלמדת אותנו, יחד עם זה, ההשוואה בין יהודים בכלל, ותלמידי חכמים ונשיאי ישראל בפרט, לקדושת שבת, שתכלית ושלמות הקדושה והרוממות היא שהקדושה תגיע ותחדור אל תוך הארציות של העולם, עד להפיכת העולם הזה התחתון ל„דירה לו יתברך". בני ישראל נקראים בשם „גוי אחד בארץ" — גוי המביא את „ה' אחד" לתוך ה„ארץ", ארציות העולם הזה.

* * *

הסיכום והמסקנה של כל האמור הוא:

השפעת ראש־השנה, ה„ראש" של השנה — צריכה להיות מורגשת במלוא המידה בכל שאר ה„איברים" האחרים — הימים, השבועות והחודשים — של השנה. שבת ראש־השנה של השנה צריכה לקבוע את סדר היום לכל יום של השבוע, ולכל השנה כולה, בהתאמה מלאה לרוח „שבת קודש".

קדוש אתה לה' אלקיך: ראה יד, כא.

נקראים תלמידי חכמים וכו' „שבת": זח"ג כט, א. קכד, סע"ב (ברע"מ). וראה ברכות מז, סע"ב. שבת קיט, א.

„תורתו אומנתו": כרשב"י וחבריא דילי' — שבת יא, א. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח סו"ס קו. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ד־ה. ולהעיר מרמ"א או"ח ס"צ ס"ח, ואדה"ז שם סי"ז. וראה ד"ה פדה בשלום ה'תשל"ח סי"ב (סה"מ מלוקט ח"ב ע' יב). ד"ה פתח ר"ש כו' דש"פ אמור י"ט אייר ה'תשל"ד ס"ז (נדפס בקונטרס ל"ג בעומר תשמ"ט).

בזוהר הקדוש: ח"ג קמד, ב. וראה המשך והחרים תרל"א ע' נב־נג. ד"ה להבין ענין רשב"י ה'תשמ"ה ס"ו (סה"מ מלוקט ח"ב ע' שו).

דירה לו יתברך: ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו.

גוי אחד בארץ: שמואל־ב ז, בג. דברי הימים־א יז, כא.

גוי אחד המביא את „ה' אחד" לתוך ה„ארץ": ראה אגה"ק ס"ט (קיד, א). תו"א וישב כז, סע"ד. מקץ לה, א. ויקהל פז, סע"ג.

וזאת בשתי הנקודות האמורות:

בכל יום של השנה צריכה להיות מורגשת רוממות שבתית, על־ידי הוספה מיוחדת בחיים היהודיים, כגון: הידור חדש במצוות, קביעות־עתים מחודשת לתורה, הוספה חדשה בעבודת התפילה, וכיוצא בכך.

יחד עם זה צריך כל יהודי, איש או אשה, צעיר או זקן, להכניס „שבתיות" גם במלאכות החול, להביא רוחניות וקדושה בענייני החולין השיגרתיים של חיי יום יום, עד שכל מחשבה ודיבור ומעשה יהיו חדורים בשבתיות.

למשל: מי שיש לו משרה, מסחר, וכיוצא בזה, צריך להיות חדור בכוונה הרוחנית ובנשמה של הדבר, ובלשון התורה: „כל מעשיך יהיו לשם שמים", כלומר: כיוון שיש צורך בנתינת צדקה, בראש צלול ללימוד התורה, בתשלום שכר לימוד כדי שהילדים ילמדו תורה, וכיוצא בכך, הרי הוא עוסק לשם כך בפעילות של פרנסה על מנת להשיג על־ידי כך את המטרות האמורות.

ומובן מאליו שאז הרי העיסוק בעניינים אלה הוא באופן כזה שאין הדבר מפריע לו ללימוד תורה וקיום מצוות וכיו"ב.

* * *

ויהי רצון, שכל אחד ואחת מאתנו, בתוך כלל ישראל, יחליט ויבצע בהתאם לכתוב לעיל.

וכיוון שקדושת השבת צועדת יחד עם ברכת השבת, כפי שהתורה אומרת: „ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו" — יביאו ההחלטות האיתנות בכל האמור תיכף את ברכות ה' בכל, ובמיוחד — כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות גם יחד,

---

הידור חדש במצוות: להעיר ממה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר „כ"ק אאמו"ר (אדמו"ר מהורש"ב נ"ע) נהג לקבל ע"ע הידור נוסף לפני כל ר"ה" (ספר המנהגים־חב"ד ריש ע' 56. וראה סה"מ עזר"ת ע' עז. סה"מ תרח"צ ע' כד. שם ע' ל. לקו"ש ח"ב ע' 386).

קביעות־עתים . . לזזורה: ראה תניא פל"ד. וראה לקו"ש חי"ב ע' 299, ובהערה שם ד"ה קבוע. — ולא רק קביעות בזמן, כ"א גם קביעות בנפש — ראה לקו"ד כרך א ז, א (בשם אדה"ז): עפ"י דרך החסידות צריך להיות הקביעות לא רק בזמן לבד כ"א שיהי' הקביעות בנפש. וראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' לז. המשך תער"ב ח"א פ"ד (ע' ז).

כל מעשיך . . לשם שמים: אבות פ"ב מי"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א. וראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשמ"ז הערה ד"ה זה (ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 671). וידועה תורת הבעש"ט (צוואת הריב"ש — הוצאת קה"ת — בתחילתה (ס"ג)): כל האדם צריך לעבוד השי"ת בכל בחינותיו . . מפני שהשי"ת רוצה שיעבדו אותו בכל האופנים. ועד"ז הוא באו"ת להה"מ (הוצאת קה"ת) סז, א [בהוצאת קה"ת תש"מ ואילך — סי' רה(ב)].

כפי שהתורה אומרת: בראשית ב, ג.

ברכות ה' בכל, ובמיוחד כו': להעיר ש„בימים האלו . . צריך לדקדק ולפרט היטב תפלתו" (שו"ע אדה"ז או"ח הל' ר"ה סתקפ"ב ס"ז).

כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה: ראה בהערות למכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו בסופו. וש"נ.

בגשמיות וברוחניות: ראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' רצג. ולהעיר, אשר עיקר הדין ומשפט בר"ה הוא על

ובמיוחד את הברכה העיקרית, שהקב"ה, שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים, יאזין ותפילות עמו ישראל,

כבקשת דוד המלך, נעים זמירות ישראל: „תבוא לפניך תפלתי, הטה אזנך לרנתי",

ויביא לעם ישראל, לכל אחד ואחת בפרט, את ה„שבת קודש" המושלם — „יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים",

ותיכף ומיד ממש.

בכבוד ובברכת הצלחה רבה בכל האמור
וברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

/מנחם שניאורסאהן/

דברים גשמיים — הגהות מימוניות הל' תשובה פ"ג אות א בשם הרמב"ן (בשער הגמול), הובא בלקו"ת דרושים לר"ה נט, ב.

שומע . . ברחמים: סיום וחותם ברכת שופרות. וראה אגה"ת רפי"א (ק, רע"א): וכמו שאנו מברכין כו'.

דוד המלך, נעים זמירות ישראל: שמואל־ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה) — שאמר ה„זמירות (בשם כל) ישראל".

תבוא . . לרנתי: תהלים פח, ג. וראה קונטרס משיחות שבת הגדול, ערב י"א ניסן שנה זו ס"ט. וש"נ.

יום . . העולמים: סיום וחותם מסכת תמיד.

הצלחה: ראה אוה"ת וישב רעח, א־ב. וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' ל ואילך.

וברכת כתיבה וחתימה טובה: ראה מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים): נוהגין כשכותב אדם לחבירו אגרת שלומים מן ר"ח אלול עד יוה"כ רומז לו כו' שהוא מעתיר עליו שיזכה בימי הדין הבאים לטובה להיות נכתב ונחתם בספר חיים טובים. וראה ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 610.

מכתב כללי לראש השנה

(תרגום חפשי מאידיש)

ב"ה, מוצאי שבת־קודש סליחות,
יום א' דפ' האזינו,
ערב כ"ה אלול, ה'תשמ"ט
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך למכתב מיום ח"י אלול — לאחר הפתיחה בברכה, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה — ובעמדנו קרוב יותר לראש־השנה, בשבוע של ימי הסליחות שסיומו וחותמו הוא ראש־השנה —

הרי עתה הזמן המתאים לעמוד בקצת העמקת יתר על מספר נקודות שנידונו במכתב הקודם, בדבר הלימוד המיוחד מן העובדה שראש־השנה הנוכחי חל בשבת־קודש.

* * *

מוצאי שבת־קודש סליחות: ראה מכתב מוצש"ק כ"ה אלול ה'תשד"מ הערות ד"ה מוצאי שבת־קודש וד"ה מוצאי שבת־קודש . . שבת סליחות (לקו"ש חכ"ד ע' 647). וש"נ.

סליחות: ראה מכתב מוצש"ק ימי הסליחות ה'תשמ"ב הערה ד"ה ימי הסליחות (הא') — לקו"ש שם ע' 616.

פ' האזינו: להעיר מהידוע בענין לימוד שירת האזינו ע"י כאו"א כו' (ראה ספר השיחות ה'תש"א ס"ע 56. ס' התולדות מהר"ש ע' 74. ס' הזכרונות פכ"ט, ממהר"ל מפראג בזה).

כ"ה: ההפרש בין "זה" (כ"ה אלול, שבו נברא העולם) ל"זה" (ר"ה, "זה היום", שבו נברא אדה"ר) — ראה לקו"ת נצבים מז, ב־ג. ובאוה"ת דרושים לר"ה ריש ע' א'תלב מציין לד"ה וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר (אוה"ת מטות ע' א'פב) בענין "כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה", "ושם ג"כ ענין בכ"ה באלול נברא העולם הבריאה בבחי' כה, ור"ה נק' זה היום להמשיך בחי' זה". וראה ג"כ ד"ה זה היום דליל ערב ר"ה ה'תשמ"ב ס"ב (נדפס בקונטרס ר"ה תשמ"ט). וש"נ. וראה שיחת אור לכ"ה אלול שנה זו.

כ"ה אלול: יום ראשון לבריאת העולם — ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כג (בחודש השביעי). יל"ש עה"פ (פינחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב). תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א. וראה פרקי דר"א רפ"ח ובהגהות הרד"ל שם.

הפתיחה בברכה: ראה פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשד"מ הערה ד"ה פותחין בברכה (לקו"ש שם ע' 641).

בשבוע של ימי הסליחות: פעולת ימי הסליחות לאחרי העבודה בימי אלול הקודמים — ראה כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סי' יג. וש"נ. וראה מכתב עש"ק שבת סליחות ה'תשמ"ה הערה ד"ה אין די לעצטע טעג פאר ר"ה.

שסיומו וחותמו: והכל הולך אחר החיתום — ברכות יב, א.

פעמים רבות הודגש, שכאשר מזדמנים יחד שני עניינים של קדושה — משפיע כל אחד מהם על משנהו ומוסיף בו חידוש.

דבר זה תוקף גם באשר לראש־השנה ושבת, שכאשר ראש־השנה חל בשבת, באה תוספת בראש־השנה, כך שהוא נעשה ראש־השנה שבתי (כפי שהדבר גם בא לידי ביטוי בהלכה שביום־טוב של ראש־השנה שחל להיות בשבת אין תוקעים בשופר, כפי שיוסבר להלן),

וכך גם בקשר לשבת, אשר בגלל העובדה שזו שבת (לא סתם אלא של) ראש־השנה — הרי השבת היא נעלית יותר, היא שבת בעלת תוכן של ראש־השנה, שכן בשבת עצמה ישנן דרגות רבות, כפי המובן מלשון הכתוב „שבת שבתון", „שבת בשבתו", שיש עניין של שבת שהוא „שבת לגבי שבת".

* * *

כדי להבין יותר את הקשר בין שבת לראש־השנה, וכיצד משפיע כל אחד מהם על משנהו, יש להסביר תחילה את הנקודה המשותפת של ראש־השנה ושבת.

כבר הוסבר פעמים רבות, כי נקודת השיא של ראש־השנה היא, שבו מכתירים בני־ישראל את הקב"ה כמלך, כ„מלך ישראל" וכ„מלך העולם", כפי שאנו מבקשים בכל תפילות ראש־השנה: „מלוך על העולם כולו".

הכתרת מלך קשורה בהתבטלותו המוחלטה של העם כולו, ושל כל אחד באופן פרטי, אל המלך, כאשר על־ידי התבטלות זו „משפיעים" על המלך שייענה לבקשת העם ויהיה להם למלך.

כך גם בדבר הכתרת הקב"ה כמלך, שהיא באה על־ידי כך שבני־ישראל מגלים

שכאשר ראש־השנה חל בשבת, באה תוספת בראש־השנה . . וכך גם בקשר לשבת: **ראה זבחים צא, רע"א: אטו שבת למוספין אהנאי לתמידין לא אהנאי (בתמי')**; אטו ראש השנה למוספי דידי' אהני למוספי ראש חודש לא אהני (בתמי').

בהלכה: משנה רפ"ד דר"ה. וראה ירושלמי שם ה"א.

בשבת . . דרגות רבות: ראה ג"כ מכתב י"א ניסן ה'תשמ"ה, ובהנסמן שם הערה ד"ה אַנהויב שבת וכו' (הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים — קה"ת תשמ"ז — ע' תשסט ואילך).

שבת שבתון: תשא לא, טו. ועוד. וראה לקו"ת דרושים ליוהכ"פ ד"ה שבת שבתון (ע, ב ואילך).

שבת בשבתו: פינחס כח, י. ישעי' סו, כג. וע"פ פירוש אדה"ז בלקו"ת ברכה צז, ג־ד. וראה בהנסמן במראי מקומות לשם (בהוצאת קה"ת ה'תשד"מ ואילך). ד"ה אבות מלאכות תר"ל (סה"מ תר"ל ע' רמד ואילך). את שבתותי ה"ש"ת פ"ד (סה"מ ה"ש"ת ס"ע 85 ואילך). ובכ"מ.

להבין יותר: בפרטיות יותר ובעומק יותר בהבא לקמן — ראה שיחת ש"ק פ' נצבים־וילך שנה זו.

נקודת השיא של ראש־השנה . . שבו מכתירים בני־ישראל את הקב"ה כמלך: ראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשמ"ג הערה ד"ה אַלגעמיינע וד"ה הכתרה . . מיט תקיעת שופר (לקו"ש חכ"ד ע' 22־621).

מלך ישראל: ישעי' מד, ו, מפסוקי ברכת מלכיות בתפלת מוסף דר"ה.

מלוך על העולם כולו: תפילת העמידה דר"ה (ברכת „אלקינו כו' מלוך כו").

הכתרת מלך . . כך גם . . הקב"ה . . התבטלותם: ראה בארוכה המשך יו"ט של ר"ה תרס"ה (סה"מ תרס"ה ע' ב ואילך); ה'תש"ג פ"ב ואילך (סה"מ ה'תש"ג ס"ע 6 ואילך). ובכ"מ.

את התבטלותם אל הקב"ה, עד כדי התחושה שאינו אלא עבד של הקב"ה.

והרי כך היה בראש־השנה הראשון, כשנברא אדם הראשון, שאדם הראשון דרש והשיג שכל הנבראים של העולם יקבלו על עצמם את מרותו ושלטונו של הבורא, בהכריזו: „בואו נשתחוה ונכרעה, נברכה לפני ה' עושנו". שכן הכריעה וההשתחוואה הן ההתבטלות שהנברא מבטא כלפי הבורא, ואז נעשה הקב"ה למלך, כפי שאנו אומרים בכל יום ששי, בקשר להכתרת הקב"ה על־ידי אדם הראשון ביום הששי הראשון של הבריאה: „ה' מלך גאות לבש".

וזו היא הנקודה המשותפת של ראש־השנה ושבת — שכן גם השבת יוצרת בקרב היהודי תחושה של התבטלות כלפי הקב"ה, בורא העולם („ה' עושנו"): כידוע, חוקקת השבת בנפש היהודי את האמונה בחידוש העולם, „כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ". ביתר העמקה: קדושת השבת מאירה בנפשו של כל יהודי מעצמה ומאליה („שבת מיקדשא וקיימא"), יוצרת בכל אדם את ההרגשה שהוא עומד „קמי מלכא" (לפני המלך) מול נוכחותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, יחד עם ההתבטלות המלאה, המתהווה באופן טבעי במצב כזה של „עומד לפני המלך".

* * *

על כל זה נוסף החידוש מן ההתאחדות של שבת וראש־השנה, המביאה לידי כך שה„הכתרה" בראש־השנה של הקב"ה כמלך תהיה באופן „שבתי", שהשבת תתרומם ותתעלה לדרגת „שבת בשבתו", „שבת לגבי שבת".

הסבר הדברים בקצרה:

ישנם שני אופנים בהתבטלותו של „עבד מלך":

אופן אחד הוא, שהוא אכן „עבד מלך", אין לו כל מציאות עצמית מלבד היותו

התחושה שאינו אלא עבד של הקב"ה: ראה המשך תער"ב ח"א ריש ע' קג: הביטול דעבד אינו מצד העילוי של האדון ולא לקבל איזה דבר, רק מפני שהוא עבד כו', דכמו"כ הוא בקבעומ"ש בכלל ובפרט בר"ה ויו"כ דהקבעומ"ש הוא בבחי' הנחת כל עצמותו לאלקות כו'.

שאדם הראשון דרש והשיג . . בואו . . עושנו: זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. תקו"ז תנ"ו (צ, ב). וראה אוה"ת וארא ס"ע רלו ואילך.

בואו . . עושנו: תהלים צה, ו.

כפי שאנו אומרים בכל יום ששי: ב„שיר של יום" — ר"ה לא, א. סיום וחותם מסכת תמיד.

ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א. אמרו אדם הראשון — וכל הבריות אחריו — ביום שנברא כשהמליך את הקב"ה (פרקי דר"א פי"א). וראה שיחת אור ליום ועש"ק פ' נצבים־וילך שנה זו.

כידוע: חינוך מצוה לא־לב: לקבוע בנפשותינו אמונת חידוש העולם.

כי ששת ימים . . ואת הארץ: יתרו כ, יא.

ביתר העמקה: ראה בארוכה ספר המצוות להצ"צ מצות מילה פ"ה (ח, א).

שבת מיקדשא וקיימא: ביצה יז, א.

התבטלות המלאה . . במצב כזה של „עומד לפני המלך": ראה פסחים נז, ב: חגיגה ה, ב: מחוו לי' במחוג יחוי קמי מלכא כו' — הובא בסהמ"צ שם. וראה בנוגע לתפלת העמידה — שבת י, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ד הט"ז. פ"ה ה"ד. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח הל' תפלה סו"ס צה. ובשו"ע אדה"ז שם סק"ד ס"ב: הואיל ועומד לפני המלך אין לזוז ממקומו.

„עבד מלך" (קל־וחומר וכל־שכן מסתם עבד, שלגביו נאמר: „מה שקנה עבד קנה רבו", וכל מה שיש לו הוא רכושו של רבו), אך עם זאת הוא מרגיש את מציאותו, אמנם כעבד, אך כמציאות של עבד שמסר את עצמו לרבו להיות „עבד מלך".

אופן אחר, נעלה יותר, של התבטלות הוא — שאין הוא מרגיש כלל את מציאותו, אפילו לא את מציאותו כמציאות של עבד, אלא כאילו לא קיים כלל דבר כלשהו מלבד המלך עצמו.

דבר זה נותן לנו הבנה מעמיקה יותר בהלכה שראש־השנה שחל להיות בשבת אין תוקעים בו בשופר: אי־התקיעה בשופר אינה מצב פסיבי של חוסר מעש — אלא ביטוי של התבטלות נעלית מאוד של יהודי, שאין כל מציאות מלבד הקב"ה עצמו, כך שהכתרת הקב"ה נעשית לא על־ידי העבודה של היהודי ותקיעת השופר שלו (כפי שחז"ל אומרים שה„תמליכוני עליכם" נעשה על־ידי השופר, „ובמה — בשופר") — כי אם על־ידי אי־תקיעת שופר, שבה באה לידי ביטוי התבטלות עמוקה עוד יותר למלך מלכי המלכים הקב"ה.

* * *

כפי שמוזכר במכתב הקודם, צריכה ההשפעה של ראש־השנה — ה„ראש" של השנה — להיות מורגשת בכל הימים, השבועות והחודשים של השנה.

הנקודה האמורה צריכה אפוא לבוא לידי מעשה בפועל, בעבודה יום־יומית של היהודי, והמעשה הוא העיקר.

דוגמא מעשית לכך — בה„כלל גדול בתורה" — המצווה של „ואהבת לרעך כמוך".

כשיהודי נותן צדקה, או עושה מעשה חסד כלשהו, חשוב מאוד ומוכרח שיהיה ביחד עם זה „סבר פנים יפות", כדי שהמקבל לא יחוש שום רגש של בושה, נחיתות וכיוצא בזה.

מה שקנה עבד קנה רבו: פסחים פח, ב. קידושין כג, ב. וראה רשב"א לקידושין שם. ובארוכה — המשך תרס"ו ע' שכו ואילך.

אי־התקיעה בשופר . . ביטוי של התבטלות נעלית מאוד של יהודי: וע"ד המבואר בד"ה אתה אחד לאדמו"ר האמצעי (קה"ת, תשכ"ה) ס"ע 8 ואילך, בענין המנוחה והשביתה דשבת (שהו"ע העדר העשי'), שהיא „במנוחת הנפש בעצמותה בבחי' יחידה שלמעלה מבחי' הגילוי במוח ולב", עיי"ש. ועיין ג"כ ד"ה אתה אחד ה'תשמ"ב ס"ד (סה"מ מלוקט ח"א ע' תיד). לקו"ש חט"ו ע' 227 ואילך.

כפי שחז"ל אומרים: ר"ה טז, א. שם לד, ב.

והמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מי"ז. תקו"ז תנ"ב (פז, סע"א). ת"ס (צג ב' ת"ע (קלג, ב. קלד, א).

„כלל גדול בתורה" . . „ואהבת לרעך כמוך": קדושים יט, יח. תו"כ (הובא בפי' רש"י) עה"פ. ויתירה מזו: זו היא כל התורה כולה — שבת לא, א. יראה תניא פ' לב.

צדקה . . „סבר פנים יפות": ראה ב"ר פ"ב ב. רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"י ה"ד. טושו"ע יו"ד הלכות צדקה סרמ"ט ס"ג.

באופן כללי, מגיעים לידי כך כאשר ה„נותן" אינו חש עצמו מרומם מן ה„מקבל", ובפרט בזכרו את דברי חז"ל, כי „יותר ממה שבעל־הבית עושה עם העני — העני עושה עם בעל־הבית".

אבל קיימת בדבר דרגה נעלית עוד יותר, כאשר לא מורגש כלל שהוא „נותן" הצדקה, כאילו קיימת הצדקה עצמה בלי כל (ישות ה)מציאות של „נותן", שאז אין צורך מלכתחילה למנוע את הרגשות המנוגדים של „נותן" ו„מקבל".

* * *

ויהי רצון שההתבוננות בעניינים האמורים תחזק אצל כל אחד ואחת את ההכרה, כי המציאות האמיתית של כל יהודי — איש, אשה וילד — הוא ה„חלק אלוקה ממעל ממש" שלו, שבגללו: „ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד" (כביכול),

ודבר זה גם מהווה את ההכנה לשמיני־עצרת ושמחת־תורה, שעליו נאמר: „עצרת תהיה לכם", כפי שמובא לגבי זה הפסוק: „יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך", ובלשון הזוהר: „ישראל ומלכא בלחודוהי".

בעצם, הרי זה גם תוכן הבקשה הפנימית של דוד נעים זמירות ישראל (בשם כל ישראל) אל הקב"ה: „תבוא לפניך תפלתי הטה אזנך לרנתי", כך שה„תפלה" (מלשון

ה„נותן" אינו חש עצמו מרומם מן ה„מקבל": ראה ג"כ מכתב ר"ח ו"א ניסן ה'תשמ"ט. קונטרס שיחת שבת הגדול תשמ"ט ס"י.

דברי חז"ל: ויק"ר פל"ד, ח (בסופה). רות רבה פ"ה, ט (בתחילתה). וראה כתר שם טוב בסופו (סי' תל — סג, ד ואילך).

דרגה נעלית עוד יותר: ראה ג"כ — באופן אחר — מכתב י"א ניסן ושיחה הנ"ל.

חלק אלוקה ממעל ממש: תניא רפ"ב.

ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד: זח"ג עג, א.

שמיני־עצרת ושמחת־תורה: להעיר, ששמע"צ ושמח"ת הם באותם הימים בשבוע כמו ב' ימים דר"ה, והם משתווים בכמה ענינים כו' — ד"ה ביוהשמע"צ תרצ"ה פכ"ז (סה"מ קונטרסים ח"ב שלט, א), נעתק ב„היום יום" שמע"צ.

„עצרת תהי' לכם": פינחס כט, לה.

כפי שמובא לגבי זה הפסוק: „יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך": משלי ה, יז. שמו"ר פט"ו, כג. הובא בריש וסוף ד"ה ביום השמיני עצרת: עת"ר (סה"מ עת"ר ע' לה. שם ע' מד); ה'תש"ד (סה"מ ה'תש"ד ע' 43. שם ע' 47); ה'תש"ט (סה"מ ה'תש"ט ע' 69. שם ע' 73). תש"י (סה"מ השי"ת ע' 71. 82); ה'תש"מ (סה"מ מלוקט ח"א ע' שסג. שם ע' שעג). ועוד.

בלשון הזוהר: ראה זהר ח"ג לב, א. וראה זח"א סד, א. הובא ונתבאר בלקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סי' רס (סז, סע"ב ואילך). או"ת להה"מ צד, ב ואילך (בהוצאת קה"ת ה'תש"מ ואילך — סי' שסה). זח"א רח, ב. הובא ונת' בריש וסוף ד"ה ביוהשמע"צ: באוה"ת שמע"צ (כרך ה ע' ב'קמט. שם ע' ב'קנג); תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' לו. שם ע' נא); ה'תש"מ (סה"כ שם ע' שסג).

דוד נעים זמירות ישראל: שמואל־ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה).

תבוא . . לרנתי: תהלים פח, ג.

לפניך: ראה שיחת שבת הגדול הנ"ל, שהוא ע"ד „את פניך הוי' אבקש" (תהלים כז, ח — במזמור שנוהגים לומר מר"ח אלול עד הו"ר). וראה בארוכה ד"ה לך אמר לבי ה'תש"כ (נדפס בקונטרס ג' דסליחות תשמ"ט). וש"נ.

התחברות) נעשית ל„רגה", השתפכות הנפש והתחברות עם הקב"ה, התמזגות הנשמה עם מקורה, הקדוש ברוך הוא,

— דבר המתגלה במלוא המידה של שלמות בגאולה האמיתית והשלמה, כאשר מתקיימים ה„נישואין" של הקב"ה בעצמו, כביכול, עם כנסת ישראל לנצח — וההתחלה היא תיכף ומיד ממש.

בברכת כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה
בגשמיות וברוחניות גם יחד
ובכל העולם והבריאה כולה

מנחם שניאורסאהן

„תפלה" (מלשון התחברות): תו"א תרומה עט, סע"ד. סה"מ תרל"ד ע' קנד (וראה בהנסמן שם הערה 1). תרפ"ג ע' רטו (וסה"מ ה'תש"ט ע' 79 הב'), ובהערה שם.

תפלה . . השתפכות הנפש: כמ"ש בתפלת חנה (שמואל־א א, טו): ואשפוך את נפשי לפני ה'. וראה לקו"ש חי"ט שיחה לר"ה — ו' תשרי (ע' 291 ואילך).

גאולה האמיתית והשלמה: שאין אחרי' גלות (תוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב, ממכילתא עה"פ בשלח טו, א).

כאשר מתקיימים ה„נישואין" כו': שמו"ר ספט"ו. וראה לקו"ת שה"ש ביאור לד"ה כי על כל כבוד חופה פ"ג (מח, א־ב).

לשנה טובה ומתוקה: ראה סידור האריז"ל וסידור אדה"ז בנוסח ה„יהי רצון" שאומרים בעת אכילת התפוח בדבש. וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שיא ואילך.